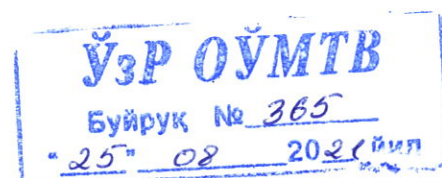

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси
(кўприклар ва тоннеллар) магистратура мутахассислигининг
малака талаблари

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат транспорт университети.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи.....</i>	4
1.1.	Кўлланиш соҳаси	4
1.1.1.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) магистратура мутахассислиги малака талабининг кўлланилиши.....</i>	4
1.1.2.	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи.....</i>	4
1.2.1.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари.....</i>	4
1.2.2.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари.....</i>	5
1.2.3.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари.....</i>	5
1.2.4.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари.....</i>	5
2.	<i>70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига кўйиладиган талаблар.....</i>	7
2.1.	Умумий компетенциялар.....	7
2.2.	Касбий компетенциялар.....	7
	Библиографик маълумотлар.....	9
	Келишув варағи.....	10

1. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи

70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш кундузги таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Магистратура дастурининг меъёрий муддати 2 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар)** магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул – олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- магистратура битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган баклавриат битирувчилари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприklar ва тоннеллар) – “Архитектура ва қурилиш” таълим соҳасига оид мутахассислик бўлиб, олий, ўрта махсус ва профессионал, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида транспорт иншоотларини лойиҳалаш ва қуриш, транспорт иншоотларининг эксплуатацияси ва реабилитацияси, транспорт иншоотларининг зилзилабардошлиги, сунъий иншоотларни лойиҳалашни автоматизациялаш ва қурилиш фани ва технологияларининг асосий йўналишларига оид махсус фанларни ўқитиш, халқаро тажрибаларга мувофиқ автомобиль ва темир йўлларидаги транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатациясини ташкил этиш, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида илмий-тадқиқот фаолиятини олиб бориш, “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ ва Ўзбекистон Республикаси автомобиль йўллари қўмитаси таркибидаги бошқармалар, қурилиш ва лойиҳалаш ташкилотларида халқаро тажрибаларга мувофиқ транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатациясига доир технологик жараёндаги масалаларни ечиш мажмуасини қамраб олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (қўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари:

– олий таълим, кайта тайёрлаш ва малака ошириш, профессионал таълим муассасаларида педагогик фаолият;

– Фанлар академияси ва тармок илмий-тадқиқот институтлари ва марказларида ҳамда олий таълим муассасаларида илмий-тадқиқот фаолияти ва жараёнлар;

– “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ ва “Ўзбекистон автомобиль йўллари қўмитаси” бошқармаларида;

– “Қўприққурилиш” трести унитар корхонаси ва отрядлари;

– технологик жараёнларни тадқиқот қилиш ва такомиллаштириш;

– илмий-тадқиқот жараёни;

– ўқув жараёни.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.3. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (қўприklar ва тоннеллар) мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари:

– илмий-тадқиқот фаолияти;

– педагогик фаолият;

– лойиҳалаш-конструкторлик-технологик фаолияти;

– ташкилий-бошқарув фаолияти;

– ишлаб чиқариш-технологик фаолияти.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Магистратура битирувчилари магистр академик даражасини олгандан сўнг олий таълим муассасалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ ИТИларда катта илмий ходим-изланувчи ва мустақил тадқиқотчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттириши мумкин.

1.2.4. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (қўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари:

70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (қўприklar ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича Миллий малака рамкасининг 7-малака даражаси ҳамда магистр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофик магистратура битирувчиси куйидаги касбий вазифаларни бажаришга ко дир болиши лозим:

Илмий-тадқиқот ва педагогик фаолиятида:

- илмий, амалий тадқиқотларни ўтказиш, тажриба натижаларини тахлил қилиш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш, илмий янгиликларни кашф этиш;

- илмий маколалар, маърузалар, рисола, укув адабиётлар тайёрлаш ва тахрир қилиш, утказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шархларни ишлаб чиқиш, рефератлар ва библиографияларни тузиш;

- илмий адабиётлар ва интернет тармогида энг янги илмий, конструкторлик, технологик ва эксплуатация йотуклар хақидаги маълумотларни мақсадга йуналган холда кидириш ва топиш;

- илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, утказиш ҳамда фаол иштирок этиш;

- мос мутахассислик мавзуси бўйича илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш, ечилаётган

- илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш;
- олий таълим, кайта тайёрлаш ва малака ошириш. профессионал таълим муассасаларида мутахассислиги бўйича педагогик ва укув-услугий фаолият юритиш;
 - укув жараёнини ва илмий фаолиятни ташкил қилиш, замонавий ахборот ва педагогия технологиялардан, уқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиб укув машгулотларини утказиш;
 - электрон (e-learning), мобил (m-learning). масофавий ахборот технология ва укув-методик мажмуаларни мукамал узлаштириш;
 - педагогия ва илмий махорати ҳамда малакасини мунтазам ошириб бориш.

Лойиҳалаш-конструкторлик-технологик фаолиятида:

- халқаро тажрибаларга мувофиқ автомобиль ва темир йўллардаги транспорт иншоотларининг лойиҳаларини ишлаб чиқиш;
- бажарилаётган тажриба-конструкторлик ва амалий ишлар мавзуси бўйича математик, инфорацион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва тадқиқот қилиш;
- халқаро тажрибаларга мувофиқ намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;
- илмий ва амалий фаолиятда автоматлаштирилган тизимларнинг халқаро тажрибаларга мувофиқ инструментал воситалари ва муҳитларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш;
- лойиҳавий ва дастурий хужжатларни ишлаб чиқиш.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- автомобиль ва темир йўллардаги транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатация қилишда халқаро тажрибаларга мувофиқ технологик жараёнлар ва ресурсларни режалаштириш, фавқулудда содир бўлиши мумкин бўлган хавф-хатарларни таҳлил қилиши, лойиҳа командасини бошқариши;
- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва тадқиқ қилиши;
- ишлаб чиқариш жараёнларини самарали амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;
- халқаро тажрибаларга мувофиқ замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиши;
- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилишда иштирок этиши;
- e-learning ва m-learning технологиялари асосида корпоратив ўқитишни ташкил қилиш ва корпоратив маълумотлар базасини ривожлантириш.

Ишлаб чиқариш-технологик фаолиятида:

- автомобиль ва темир йўллардаги транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатация қилиш билан боғлиқ бўлган хужжатларни тузиш;
- автомобиль ва темир йўллардаги транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатация қилишни такомиллаштириш бўйича халқаро тажрибаларга мувофиқ янги инновацион лойиҳалар ва технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни ишлаб чиқаришга тадқиқ қилинишини ташкил қилиш;
- автомобиль ва темир йўллардаги транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш, реабилитация қилиш, реконструкция қилиш ва эксплуатация қилиш технологияларини ишлаб чиқиш ҳамда таҳлил қилиш жараёнида халқаро тажрибаларга мувофиқ замонавий ахборот технологияларни қўллаш;
- автомобиль ва темир йўллардаги транспорт иншоотларини лойиҳалаш, қуриш, реабилитация қилиш, реконструкция қилиш ва эксплуатация қилишни ташкил этиш, бунда амалий масалаларни ечиш учун халқаро тажрибаларга мувофиқ янги технологияларни ишлаб чиқиш.

2. 70730802– Транспорт иншоотларининг эксплуатацияси (кўприклар ва тоннеллар) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- илмий дунёқарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асоси, иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, илмий тадқиқот ва педагогика методологиясини билиши ва касбий фаолияти ундан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;
- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- ўз фаолиятида меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдалана олиши, ўзининг касбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;
- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;
- ахборот технологияларидан фойдалана олиши, ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши.

2.2. Касбий компетенциялар:

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш ва таҳрир қилиш, илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш, илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш кўникмаларига эга бўлиш;
- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланишни билиш;
- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашишни билиш;
- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;
- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш кўникмаларига эга бўлиши;
- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши;
- ўзининг индивидуал билимларига таянгани ҳолда ижтимоий ва шахсий аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши;
- ўз фаолиятида меъёрий ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдалана билиши;
- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нутқини аниқ баён қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулият шаклланган бўлиши;
- касбий фаолиятда ўзлаштирган фанларнинг асосий қонунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- хорижий тиллардан бирини илмий мулоқот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида эгаллаган бўлиши;

- ахборотни тўплаш, сақлаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш усуллари эгаллаши;
- ўзининг касбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;
- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;
- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;
- “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ ва “Ўзбекистон автомобиль йўллари қўмитаси” бошқармалари, “Кўприкқурилиш” трести корхоналари ва уларнинг алоҳида бўлинмалар ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш кўникмаларига эга бўлиши;
- “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ ва “Ўзбекистон автомобиль йўллари қўмитаси” бошқармаларида ишлаб чиқариш ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш тамойилларини қўллаш билиши;
- транспорт иншоотларининг эксплуатацияси бўйича бажарилаётган назарий ва амалий ишлар мавзуси бўйича хавфсиз математик, инфорацион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва татбиқ этиш кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг ўқув режа ва фан дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, транспорт иншоотлари, кўприклар, тоннеллар, қувурлар, метрополитенлар, уларни лойиҳалаш асослари, қуриш, малака талаблари, халқаро тажрибаларга мувофиқ текшириш ва синаш, қурилишдаги стандартлаштириш, конструкция ва иншоотлар ишончилиги, шикастланиш ва бузилишлар, иншоотларнинг реконструкцияси, уларни тиклаш ва кучайтириш, кўприк, тоннел ва метрополитенларнинг диагностикаси, таъмири, сунъий иншоотлар конструкцияларини муҳандис синовлари ва воситалари, кўприк, тоннел ва метрополитенларни текшириш ва синаш учун замонавий асбоб-ускуналар, приборлар ва инфор­мацион-ўлчов комплекслари, зилзилабардошлик, фан, техника, методология, тадқиқот, автоматлаштириш, илмий бошқариш, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, замонавий ўлчов асбоблари, илмий-тадқиқотларни ташкил қилиш, виртуал электрон билим манбалари, дидактика, назария, виртуал лаборатория.

